

Basniza un skola.

Reformācijas-swehīkōs, 25. Oktoberi 1887. gadā.*)

Galwas-komiteja no palihdsibas-lahdes preekfh Ewang.-Lutera draudsehm Kreewijā atkal isdewusi masu lapinu, kuru faweeem lasita-jeem luhdsam labi eevehrot. Juhs atminefatees, ka mehs pa brihscham sawā lapā esam nodrukajuschi wehstules, kuras redakzija dabujuši no faweeem iskaifiteem Latweefchu tizibas brahleem Gelsch-Kreewijā. Juhs atminefatees, zik fahpigi schee iskaifitee, par peem. kara deenestā stah-woschee jaunee Latweefchi, kā ari aifgahjeji, kuri tahlumā no dsimte-nes melleja semi un laimi, fajuht lahrtigas garigas apkopshanas truh-zibu. Juhs atminefatees, zik dsili fakustinati un pateizigi schee table-je tizibas- un tautas brahli katru reis mahzitaju sagaida un apsweiz, kas winus apmeklē, kuru daschs no wineem naw gadeem redsejis. Un ta tad Juhs sapratifeet, no kahda leela fwara tas ir, kad preekfh scheem pa wisu leelo Kreewu walsti iskaifiteem Luteraneem un winu ga-rigahs apkopshanas kas teek darihts. Schō svehto mihlestibas darbu nu jau wairak gadu usrehmupees un nokopj Ewang.-Lutera palihdsibas-lahde. Bet arwoenu leelaki paleek tee upurei, kurus no tahs yepryaza. Tamdeht mehs wehl reis luhdsam, no winas tagad isdoto maso lapinu lasift ar laipnu ūrdi un mielu prahtru, un pehz tahs dariht. Schō reis pañneedsam iš schihs masahs lapinas schahdus wahrdus:

Kad Keisars Napoleons I. kahdu deen' Parises eelās fastapahs kahdam strahdneckam, kas nesa fmagu nastu, winsch laipni pagreesa tam zelu un fazija us strahdneeka: „Godbihjiba preekfch naastas“. Schis wahrds fneedsahs tahšaku neka Parises eelas. Es domaju pee tam wišpirms no Weena, kas wišleelako nastu ir nefis, kura jebkad kahda zilweka lameeschus speedusi, proti pasaules grehku nastu: Godbihjiba preekfch ta h̄s naastas! Godajet Winku, jo tas Tehws To goda! Bet pehz Wina peenahkahs wehl dauds ziteem, kas fmagu nastu nefis preekfch zilweku labklahjibas, tahda dſila godbihjiba, kā lehnineem un walſis-wihreem, wezaleem un ſkolotajeem, un ilweenam, „kas fawu mu-guru preekfch tam faleez“. — Mihlee draugi, kad Juhs muhſu palih-dſibas-lahdi warbuht ari wehl tā nemihlejeet, kā wina to pelnijusi, — tas ar laiku pateefcham bagatigi eestahſees, — weenu leetu Juhs tai pateefi jau tagad wiſi dahwaſeet, proti „godbihjibu preekfch naastas“, preekfch ta h̄s naastas, kuru ſchis fmagi apkrautais Kreewijas Ewang. Lutera baſnizas strahdneeks nefis us faweeem lameefcheem. Wifas nabaga Lutera draudses winam gut us lameefcheem ar fawu gahdibu par baſnizahm, luhgſchanas nameem, ſkolahm, mahžitajeem, ſkolotajeem, keſtereem un kas wehl peeder pee baſnizas dſihwes. Tas ir wina darbs, fmags, gahdibas pilns darbs, kura to lihdi ſhim tikai masums ir ihſti godajufchi un mihejuſchi. Jo wiſaugtakahm mantahm wits ſemes ir wiſmasak draugu, un wiſsemakahm ir winu wiſwairat. Un muhſu strahdneeks, no kura ſcheit teek runahts, kalpo wiſaugtakahm mantahm. Winsch, ſinams, ir tikai strahdneeks, kas peewahk tos akmerus, no fu-reem Kristus ſchehlaſtibas un pateefibas dſihwoltus buhwē, kā Juhs ta-nis wareet noturecht ta Runga jaukahs deewakalpofchanas. Winsch no-lafa akmerus un lihdsina zelus, lai Ewangelijuma wehſtneſchi pee Jums nahk, kā jau ſtahw rafſtihts: „Zit mihligas ir to kahjas, kas to meeru paſludina, kas to labu paſludina“. Tas ir wina gahdiba un darbs, kuru nastu winsch nefis. Godbihjiba preekfch ta h̄s, mihlee draugi, ta ir fmaga naſta! Greesheet wiram zelu, kuit Juhs tam fastopatees, un uſſlateet to mihligi. Noxemeet zepuri preekfch wina un laujeet tam wahrpas laſiht us faweeem laukeem, kā Boas to atwehleja Rutei. — Lihds ſhim winsch gahja tikai diwi reiſ pa gadu zaur Juhsu widu, Puhpolu ſwehltdeena un Reformazijas-ſwehltkōs, un gan latrē tam mihligi eeſpeeda fawu graſiti faujā. Sinams, rodahs ſtarp mums draudses, kas winam daudsreiſ ſeedsa ee-eiju, un tas nedrihkfteja ari newee-nas wahrpas laſiht us winu druwas. Tas winahim pateefi drihi buhs ſchehl. Bet, ko domajeet, mihlee draugi, kad winsch ne ween diwi reiſ gadā, Puhpolu ſwehltdeena un Reformazijas-ſwehltkōs, pee mums at-nahk, bet kad winsch latru ſwehltdeenu dab on fawu weetixu pee baſnizas durwihm? Waj Juhs vahr to fa-ihgfeet? Tur jau ſtahw daschi nabadsini, — waj winsch ir ſliktaks par ſcheem? — Ge-

^{*)} Daram jauvus laistītajus uj tam uzmanīgūs, ka kolektē Reformācijas-swehīkls ir nospreesta precīzā palīdzības-lahdes.

Semkopiba un fainneeziba.

Rahds wahrds pahr sirgu audsinafchanu masâs
fatmeezibâs.

Ra ari masgruntneeki prot labus sirgus audsinaht, to jau semkopibas isstahdes Baltijas gubernās ir itin gaischi peerahdijschās. Mehs redzejahm Tukuma isstahdē sirgus no masgruntneekiem, kas bija tik teizami, ka ikveens sirgu pašinejs pahr teem wareja preezatees. Deemschehl, wehl ir loti mas if muhsu masgruntneku lelā skaita; kas ar tīchallibu un dedsigu prahtru ar sirgu audsinafchanu nodarbojahs un prot no tāhs dabuht pelnu. Ra muhsu semkopjeem truhktu mihlestibas us sirgeem, to newar wis faziht; nē, mehs esam eewehe rojujschi, ka gandrījs ikveens fainmeeks, pat masās fainmeezibās, fawus sirgus labi ehdinga un labaki par teem gahdā, neka par fawahm gowihm, aitahm un zuhkahm, kureu apkopschana wifu wairak stahw fainmeezes rokās. Mehs jau tam ari peekrihtam, ka neba ikveena fainmeeziba ir deriga preefsch sirgu audsinafchanas, — bet tadfschu ari ir dauds mahju, kuzrahm plawu netruhkt un kur war etaifht aploku, kas pee jaunu sirgus audsinafchanas ir waijadfigi. Labibas dehstischana naw wairs tāhda, kas atmalkā puhlinus, un tamdeht buhtu preefsch dascha semkopja dauds labaki, ja wijsch datu no mahju turwumā buhdameem laukeem etaifitu par sahles dahrseem preefsch jaunem sirgeem. Lābs, tschetru gadu wezs sirgs teek arweenu wehl labi aismalžahts, un buhs ari us preefschu preze, pebz luras melchēs.

Bet lai ūrgu audſinachanu waretu kopt ar weikfni, tad waijadsigs bes mihlestibas ū ūrgeem ari pareisās ūaprashanas preeksh audſinachanas; ūemkopim waijaga arweenu ūnāht, ka tikai labs ūrgs atlihdūnghs publīku un ismātīgas.

Is nahlofchahm rindinahm nu buhs redsams, kas ix waijadfigs,
lai fregu audsinafchana waretu tikt lopta ar weiksmi.

Pee tam peeder pirmfahrt lqba jeme un labas plawas, no kam kreetni eenehmumi fagaidami; jo bes bagata un spehziga chdamà, ih-

paſči pirmajā dīſhwibas gadā, jauns ſirgs newar augt kā waijadſīgs.

neralkonfistorija, proteet, nupat greefsees pee wifseem basnizas preefch-neekeem un wifahm draudschm un wineem eewehlejusi, wifseem redsamā weetā basnizā iskahrt krahfchanas lahditi ar usrakstu: „Preefch palih-dsibas-lahdes Ewang.-Lutera draudschm Krewijā”. Tas ir labs padoms un naw nemas til dahrgais; jo krahfchanas lahdite til dauds wi nemalkahs, zik Juhs weenā gadā tur eemetifeet, un ja es buhtu skahrd-neeks waj galdeeks, es ta goda few nekautu laupitees, tahu lahditi preefch basnizas par welti pagatawot, — es pataisitu kreetnu lahdi, kur ari kas ee-eet. Bet waj Juhs to padomu ari pakklausifeet un par welti ko eemetifeet? Deewēs neleekahs neka par welti dotees. Beram, ka newena pati draudse muhfsu fmagi apkrautam strahdneekam neleegē fawas weetinas pee basnizas iseijas durwihm. Ja, mums jau dascha basniza finama, kur muhfsu mihlo draugu jau reds stahvam. Un ja basnizas preefchneeki, kam tak pee dauds ka jadomā, nebuhtu wehl laika atlizingajuschi, wiram fawu weetinu eerabdiht, tad fanemees firdi, kam tahda ir, un atgahdini pee tam, un luhdsi talabad, — ta ari ir maso pakalposchana. Tad tas pateefcham notiks. — Leeta naw til neeziiga, ka ta isskatahs. Apdomajeet, mums ir ap 460 kirspehli; daudsahm no tahm ir 5 lihds 6 draudses, daudsahm ari tikai weena. Ja zaur-mehrā skaita 2 lihds 3 draudses us weenu kirspehli, tad isnahk 1000 lihds 1200 draudschu. Ja nu katra krahfchanas lahdite, buhfchu peeleezigs, ik gada atron tikai peezus rublus, tad tas istaifa — nu, ik weens behrns, kas mihlo palihdsibas-lahdi, to ar preeku isrehkinahs — tad tas istaifa 5000 rublu ik gada wairak. Un kam gan buhs fchis wairak-isdewums pa slogu? Neweenam! Bet ar fcho wairak-eenehmumu mehs waram ustureht Lesteru-skolotaju seminaru, kahda Aliskaukassijā un Wolinijā spedigi waijadstigs. — Tā tad, — keratese pee leetas; do deet muhfsu godajamam draugam weetu, kad ari ne is mihlestibas, tad tak is „godbihjibas preefch nastas“. — Un es esmu pahrleezinahts, ka dascha deewakalposchana un daschs Deewa wahrda spredikis Juhs tā pazilahs un Jums firdi fasildihs un stiprinahs, ka Juhs labprah, is-eijot no basnizas, bes eerastā mihlestibas upura wehl kahdu artawianu muhfsu ustizamam Gleaseram pasneegfeet, lai wijsch ziteem, kureem truhziba, to peepalihds dabuht, no ka mums zaur Deewa schehlastibu in pilniba. Waj naw teesa, mihlee lasitaji, tā darifim?!

Pelnaitees, lihds kamehr es pahreimu.

(Lühl. 19, 13.)

Mass puika, tigotaja dehls, fazija kahdu deen' us faweeem weza keem: „Gribetu, ka buhtu toreis dsihwojis, kad muhſu Pestitajs weh wirs jemes staigaja!“ — Smihnedama, mahte winam prafija: „Nu, ko tad Tu gan buhtu warejis dariht preefch Jesus, lai Winam faw labo gribu parahditu? Tu jau wehl eſi pulka pa jaunu!“ — Puika, masu leet' apdomajees, fazija: „Ak, es buhtu preefch Jesus wiſur ait tezejis un preefch Wina taisijas komisijas!“ — Schai wahrdā ir labē kodols. Mehs waram preefch Jesus knapi ko zitu dariht, nekā ween „komisijas (apgahdibas) taisiht.“ Winam wiſs peeder, un pat to gri beſchanu un iſdarifchanu Winsch eertihko. Ari muhſu palihdsibas-lahde ir tahds Kristus komisionars. Wina fanem no Jums, — iſtī faktot, no Wina, — fawas dahwanas un ar tahm aiftel wiſur un preefch Wina taisa komisijas. Winai pee tam ir masa peerakſtibanas-grahmatina; ta naw ta leelā debefu walſtibas galwas-grahmata, kas no Deewa engeleem ruhpigi un ſmallki teek farakſtita, — nē, ta ir tila tahda masa pefihmes-grahmata, kurā us weenaſ puſes wiſas Juhiſ miheſtibas dahwanas teek peerakſtitas, un us otras puſes wiſi iſdewumi. Iſ ſchihſ nu mums Jums jaſafino, kahdas komisijas mehs preefch Jesus pagahjuſchā gadā efam taisiſtchi. Dascham laſtajam warbuhi buhs dauds leelaks gada-rehkinums, nekā muhſejais, — bet nekas par to. Auglus, ko muhſu walſts-naudas neſs, tos tas Rungs Kristus ne- maſ ne-aprehkina apalſch 30 prozentehm, — ja, winsch ſaka: zita neſs ari ſechdeſmitkahrtigi un ſimtkahrtigi! Waijaga tikai to apdo maht, ka teek dots. No tam wiſs atkarahs. Kas dod tiziba un ne ſirds, tas dod ſimtkahrtigi. Vasaules naudai allach peelihp netai ſniba un godkahriba, — taħs pamafina winas wehrtibu; turpreti Deewa behrnu naudai peelihp tiziba un miheſtiba, — taħs pa-augſtina winas wehrtibu, ka ari wiſu leetu un zilweku wehrtibu. — Kad nu mehs fa wi naudas-grahmatu uſſokiram, tad preezajamees, ka mehs 1886.

gadā 10 tuhsft. 600 rublu tanī wairak waram eerafshtāt nekā 1885. gadā. Masa lapina pagahju schōs Reformazijas-swehktōs daschāi am-wixai radijuši spahrmus un wina atlaidusees pēe mums komisjā. Kātik wehl wairak atlaishahs; winas jau gan atron weetu, kur tahs wai-rak labuma rada nekā schihs pasaules krahfchanas lahdēs un kreditbe-dribās. Deewa walstibas neredsamā pasaule ir jau ari pateesa pa-saule un, tizeet tikai, stipraka un ilgaki pastahwofcha pasaule, nesā tu-redsamā. To waijaga arweenu un allasch likt dwehselei preefschā. Lu-waretu sīrdigi un ar preeku ari leelaku summu nolikt Kristus walts-bankā us tekoſcha rehkinuma. „Pelmanites, kamehr es pahreimu.“ Baj Winsch jebkad fawu wahrdū ir pahrlahpis? Kungs, nekad — newerna paſcha! Tad Winsch ari ſcho turehs un atkal atees, un tad mehs toh-auglus redſefim.

Mehs nu isplehscham tahs abas lapinas no muhsu naudas-grah-
matas un tahn scheit pafneedsam, lai Juhs muhsu „pelnifchanoš“ wa-
reet pahrredseht.

A. Genehmumi wurde am 10.03.

Wifas 22 komitejas kopā dabuja 1886. g. jaun kolektem, testamentarifleem norakstijumeem un dahwinajumeem	44,665 rubl. 81 k.
Augki	1,593 " 94
Par pahrdotahm grahmatahm	119 " 65
Aisleenu atmaksas	2,555 " —
	49,934 " 40
Dahwanas preefsch nosaziteem noluuhkeem . . .	3,407 " 97
Lutera kapitala augki	9,675 " —
	62,017 rubl. 37 k.

B. Tidewaters

	No dahnahm preefsch nofaziteem	No dahnahm noluhleem.	
	rubl. kap.	rubl. kap.	rubl. kap.
Preefsch basnizahm	945 —	355 70	1,500 —
Preefsch luhgschanas- un skolas nameem, kesteru- un skolo- taju dñshwokleem	4,800 —	100 —	800 —
Preefsch mahzitaju nameem	1,970 —	250 —	2,500 —
Preefsch ustura un zetu naudahm mahzitajeem un basnizas ee- rehdneem	9,799 31	858 —	3,375 —
Nabaga un iskalpojuscheem mahzitajeem	683 33	300 —	
Preefsch skolotaju algahm un skolas waijadñbahm	9,187 31	797 22	
Preefsch mahzitaju, kesteru un skolotaju ismahzifchanas	4,403 73		1,500 —
Preefsch daschadahm palihdsi- bahm	200 —	62 —	
	31,988 68	2,722 92	9,675 —
Palihdsibu summa:			
44,386 rubl. 60 kap.			
Pahrwaldes- un drukas ismalkas	3,626 84	386 30	
	35,615 52	3,109 22	9,675 —

48,399 rubl. 74 kāp.
Kas šķos ūkaitus laša, tas lai nedomā: Ak, naudas leetas ūkai
labi; ir wehl atlīkums. Tas ūkān kā fuitums. Mihlee draugi,
šcho fuitumu mums tāk japelnahs līhds Puhipolu ūwehtdeenai; tad atta
jauns paņafaras uhdens tek no Juhfu ledus-kalneem, kad deewijschah
mibilestibas faule tahdu ir aklaufejuši, lai ar to dsīrdinatu issflahpuschah
drūwas. Newaijaga tikai malditees; muhsu darbs wehl ir māss, ja
līhdsnot ar to, kahdam tam waijaga buht. Mehs tikai gaidam us tā
brihdi, kad waretum drusku leelakā mehrā „pelvitees“ un Aislaukaſij
waj Wolinijs eefahkt draudses nodaliht un ūkotaju seminarus eeri
lot. Līhds tam laikam masahs lapinas ūrakstītajās wehle wiseem
muhsu darba draugeem labas azis, lai šcho ūpinu waretu jo ūkaid
laſiht, proti tahdas azis, kahdas tas Rungs Kristus usflawē ūwā ūlina
sprediki, kas naw ūaitigas, un labu roku, proti tahdu roku, kahdu tas
Rungs Kristus ari usflawē ūwā ūlina-sprediki, kas nesina, ko ta kreisā data

zitadi preelfch darba labš lops ari atneſihs labu kumelu, ja tilai lab
ehrfelis to aplez. Ja tahdi audſinataji pavifam ne-aifmirſtu apreh
kinaht, tad tee drihs pahrlezzinatos, ka tahda faimnecloſchana ir iti
nedroſchs weikals, un ka wifu wairakos gadijumos tas nemas ne-eeneſ
usaudſinachanas ifmalkas.

No kehwes, kas bes schaubifchanahs now preefsch waiflas leetajama
now fagaidsams laba kumela, ween' alga, kad ari wina titusi aplekta nu
wislabakà ehrselo; drihsak ir labaki augli panahkami no itin labas keh
wes un masak laba ehrselo. Bet labu ehrselu muhsu deenâs waifs
netruhfst, ka agrakos gadôs; gan nu ir Krona- un privat-ehrseli weh
pareti us laukeem isdaliti, — bet tadschu buhs ehrselis atsneedksam
kas preefsch kehwes derehs.

III. Kehwes apkopſchana gruhfne jum a laikā.
Gruhfna kehwe war tilt bruhketa pee wifem weenkahrſcheem laufa
un fainmeezibas darbeem, un wina war falpot wiſas weetās, fur raduſi
tikai pee loti ſimageem darbeem, pee leelu weſumu wilkſchanas, fur ſtr
gam wiſi ſpehki jaſanem, tahs nedrihkfſt leetaht, lai aiflawetu dſemde
ſchanu nelaikā, kaſ pee pahraf ſeeleem darbeem daudſreis noteek 6. wa
7. mehneſi. Ari no fa-aukteſchana hſ waijaga kehwı ſtingri ſargaht
ia ta ir ſmeedrōs ſaſtrahdata.

Ehdinashanai, ihpaschi gruhfnejuma laika oträ pufé, waijaga buht weenadai, labai un sphezigai, — un ka tikai wefeligu baribu drifhi fneegt, tas jau pats no servis faprotaams. Gewehlams ir, gruhfnejum pehdejás deenás lehwi wahjaki ehdinahkt, tamdehkt ka tad kumela dsem deschana noteek weeglaki. Schini pehdejá laiká, kurá wiſai gruhfna lehwes arweenu ir drusku neweiklas, waijaga ihpaschas telpas, kuta lehwe war swabadi kystetees. Schai telpai waijaga buht tahdat, ko lehwe pehz kumela dsemdeschanas itin ehrti war palikt taní gusal un ik pehz waijadisbas, waj nu ar, waj bes kumela, weegli war if tahts tif

Tikai wisretakajōs gadijumōs waijaga pē dsemdechana zil weku palihdsibas. Ja kumelsch pareisi gūk, tad jau kehwes daba pat palihds un dsemfchana pahreit weegli. Tifrihs kumelsch peedsimis un no kehwes aplaisihts, dara labi, ja nogurufchajai lopu mahtei pañneed remdenu Eliju dsehreenu. (Turpmāk veigumes.)